

Å R S B E R E T N I N G

1989

INSTITUTT FOR FARMAKOTERAPI (IFT)

Universitetet i Oslo
Odontologibygningen, 6 etg.
Postboks 1065 Blindern
0316 OSLO 3

INNHALDSFORTEGNELSE 1989

GENERELL ORIENTERING	1
INSTITUTTETS STYRE	1
INSTITUTTETS VIRKSOMHET OG ARBEIDSFORM ...	1
I. Instituttets personale	1
II. Administrative forhold	2
III. Faglig virksomhet	2
A. Informasjon	2
B. Undervisning	4
C. Forskning og utredning	4
D. Annen virksomhet	6
Bilag 1 - Nye statutter for Institutt for farmakoterapi	
Bilag 2 - Interessegruppene	
Bilag 3 - Innlegg i "Terapispalten", Tidsskrift for Den norske lægeforening	
Bilag 4 - Øvrige publikasjoner, foredrag etc.	
I. Originalpublikasjoner	
II. Abstrakter	
III. Informative artikler o.l. utenom "Terapispalten", Tidsskr Nor Lægeforen	
IV. Foredrag, kurser, kongresser	
Bilag 5 - Samarbeidskomitéen for legemiddelinformasjon - årsberetning	

GENERELL ORIENTERING

Institutt for farmakoterapi (IFT) er gjennom Det medisinske fakultet knyttet til Universitetet i Oslo. Instituttet har, ved siden av forsknings- og undervisningsoppgaver, nasjonal funksjon vedrørende produsentuavhengig informasjon om legemidler og farmakoterapi. Siden opprettelsen i 1964 har driften av instituttet i alt vesentlig vært basert på økonomisk støtte fra Norsk Medisinaldepot (NMD). En professorgasje samt utgifter til lokaler og fellestjenester dekkes av Universitetet i Oslo. Ytterligere forskningsstøtte, herunder lønn til stipendiater, finansieres gjennom søknader til eksterne kilder.

INSTITUTTETS STYRE

Instituttet har eget styre, oppnevnt av Universitetet i Oslo for 3 år ad gangen. Instituttets bestyrer og et medlem valgt fra instituttet inngår i styret. Sekretær velges og fra Instituttet.

Styrets sammensetning pr. 31/12-89:

	<u>Oppnevnt for periode:</u>	<u>Oppnevnt etter forslag fra:</u>
Professor Knut Laake, Geriatrik avd., Ullevål sykehus (leder)	1.7.89 - 31.12.92	Med. fak.
Adm. direktør Alf Trøstheim, NMD	1.1.88 - 31.12.90	NMD
Professor Svein G. Dahl, Univ. i Tromsø	1.1.90 - 31.12.92	NMD
Professor Even Lærum, Inst. f. allmenmedisin	1.7.89 - 31.12.92	Med. fak.
Professor Per Knut M. Lunde, IFT	1.9.89 - 31.12.90	Ansatte IFT
Førsteamanuensis Marit Andrew, IFT	1.1.89 - 31.12.90	Ansatte IFT
Redaktør Magne Nylenna, TDNLF (vararep)	1.7.89 - 31.12.92	Med. fak

Førsteamanuensis Else Lydia Toverud, Institutt for farmakoterapi (sekretær)
Professor Jan-Bjørn Osnes, Farmakologisk institutt (observatør)

Styremøter

Det har i 1989 vært holdt tre styremøter (14.mars, 3.oktober og 8.desember).

INSTITUTTETS VIRKSOMHET OG ARBEIDSFORM

I. INSTITUTTETS PERSONALE

Faste stillinger:

- Professor dr.med. Per Knut M. Lunde (bestyrer til 1.9)
- Førsteamanuensis cand.pharm. Marit Andrew (bestyrer fra 1.9) (4/5 stilling)
- Førsteamanuensis dr.med. Odd Brørs (permisjon til 1.6.89)
- Førsteamanuensis dr.philos. Else-Lydia Toverud (4/5 stilling)
- Førsteamanuensis dr.med. Gaut Gadeholt
- Førsteamanuensis dr.med. Ivar Aursnes (vikar til 1.6, senere fast ansatt)
- Adm. sekretær Jorunn Arnesen
- Kontorfullmektig Helene Angell-Hansen (1/2 stilling)
- Kontorfullmektig Harald Kristian Haug (2/5 stilling)
- Førsteamanuensis Ingrid Matheson (vikar til 1.6.89)
- Amanuensis Mariatou Tala Jallow (vikar i 2/5 stilling)

Hovedfagstudenter, doktorgradsstipendiater:

Stud.pharm./ cand.pharm. Hanne Stenberg-Nilsen har frem til juni 1989 arbeidet med sin hovedoppgave i farmakologi: Antitrombotisk effekt av omega-3-fettsyrer, veiledet av I Aursnes. Lønnet som stipendiat 1/9-31/12-89 for å videreføre arbeidet.

Stud.pharm. Hege Ødegård, hovedfagstudent i farmakologi, delprosjekt "Legemidler og barn", veiledet av M.Andrew og E-L Toverud.

Cand.pharm. Ingrid Matheson. Lønnet av IFT som stipendiat fra 1/6-31/12-89. Arbeider med doktorgrad.

Cand.pharm Mariatou Tala Jallow. Arbeider med doktorgrad. Stipend fra Norges Apotekerforening i tillegg til vikarlønn som amanuensis.

Det tas sikte på å ha balanse i antall leger og farmasøyter innen den akademiske stab, og stillinger utlyses med dette for øyet.

II. ADMINISTRATIVE FORHOLD

Nye statutter for instituttet ble godkjent i 1988, og ny administrasjonsordning trådte i kraft fra 1.9.1989. Nye statutter, se bilag 1. Samtidig har det i 1989 vært betydelig aktivitet i forbindelse med overgang til ny styringsform ved Universitetet i Oslo fra 1990. Under Det medisinske fakultet er det nå 6 instituttgrupper, "storinstitutter", med egen faglig og administrativ ledelse. Institutt for farmakoterapi hører til Instituttgruppe for laboratoriemedisin, Rikshospitalet. Institutt for farmakoterapi har fremholdt sin særstilling innen instituttgruppen og vil fortsatt ha en selvstendig faglig og økonomisk stilling, med egen administrasjon og styret som øverste organ.

For å dekke behovet for bibliotekstjenester er 2/5 kontorstilling utlyst for bibliotekar. Stillingen besettes 1. mars 1990.

Instituttet holder fortsatt til i Bygning for preklinisk odontologi, og har et brutto areal på ca 150 m² (ombygget dyrestall med ett tilleggskontor samt kjellerrom). De fysiske arbeidsforhold er kummerlige.

Det arbeides med planer for innflytting i det nye Rikshospitalet på Gaustad.

III. FAGLIG VIRKSOMHET

A. Informasjon

Målgruppen for informasjonsarbeidet er først og fremst allmennpraktiserende leger og farmasøyter. Informasjonsfunksjonen dekkes eller koordineres i det vesentlige av instituttets egne medarbeidere, i nært samspill med Farmakologisk institutt, Universitetet i Oslo. I tillegg er det etablert 11 interessegrupper, som representerer medarbeidere fra klinisk medisin, farmakologi og farmasi (se bilag 2). Gruppene, eller arbeidsutvalgene, møtes vanligvis 1-4 ganger pr. år for å diskutere og planlegge informasjonsaktivitetene på sine områder. Gruppene er viktige kompetansefora og gir instituttet en god kontaktflate med klinisk medisin og praktisk farmakoterapi. De brukes også delvis i utredninger på spesielle områder hvor instituttet er forespurt.

Hovedmålsettingen med informasjonsarbeidet er at det skal være basert på grundig gjennomgåelse av foreliggende dokumentasjon, avveieende bearbeidelse og ha størst mulig praktisk relevans for målgruppene. Gjennom eget bibliotek, tilknytning til databaser (Medline, SEDBASE og Excerpta Medica m.fl.) og annen litteraturservice har instituttet god tilgang på oppdatert informasjon på ulike områder. Biblioteket deltar i et forpliktende biblioteksamarbeid og yter også en begrenset ekstern litteraturservice.

Informasjonen omfatter:

1. "Terapispalten" (Medikamentell terapi i praksis) i Tidsskrift for Den norske lægeforening. Temahefter.
Bak artiklene i Terapispalten ligger det et betydelig arbeid fra instituttets side for å sikre at både faglig innhold og leselighet er best mulig. Artiklene vurderes i interessegruppene og av et internt redaksjonsutvalg (M. Andrew, T. Christoffersen, Ivar Øye, G. Gadeholt, P.K.M. Lunde og I. Aursnes). En del artikler plasseres også i andre deler av "Tidsskriftet". Hvert år lages det et årshefte med register. Behovet for temahefter for undervisning og etterutdanning synes noe avtagende, noe som kan sees i sammenheng med andre informasjonstiltak. Det er solgt ca. 1400 årgangs- og temahefter i 1989.
2. Utredning og svar på eksterne forespørsler
Instituttet mottar daglig faglige spørsmål av ulike slag. Disse varierer i type og omfang - fra akutt-medisinske spørsmål, via tekniske kjemisk/farmasøytisk/farmakologiske problemer til terapeutiske avveininger og mer omfattende konsulentoppdrag, inkludert høringsdokumenter. De fleste spørsmål dreier seg om 1) bivirkninger/interaksjoner, 2) bruk av legemidler ved graviditet og amming og 3) terapi/preparatvalg. Legemiddel- og terapirettede spørsmål som krever utredning blir registrert og arkivert for eventuell fremtidig benyttelse. En del av spørsmålene benyttes som grunnlag for omtale i Terapispalten. I tillegg vurderes protokoller for kliniske prøvninger og faglige artikler vurderes for nasjonale og internasjonale tidsskrifter. Instituttet får også henvendelser om erstatningsaker ved legemiddelskader, foruten forespørsler fra presse og media.
3. Faglig og teknisk sekretariatfunksjon for Samarbeidskomitéen for legemiddelinformasjon (P.K.M. Lunde, M. Andrew) (Se egen årsberetning)
4. Medvirkning i videre- og etterutdanningskurs for leger og farmasøyter
Instituttets faste stab deltar regelmessig i planlegging og gjennomføring av kurs med farmakoterapeutisk tilsnitt (kursledelse, forelesninger). Se pkt D Annen virksomhet og bilag 4-IV.
5. Faglig møtevirksomhet
Bortsett fra møter som ledd i den løpende virksomhet i interessegruppene, prosjekter, Samarbeidskomitéen etc., arrangeres faglige møter ved behov. I 1989 har det bl.a. vært holdt temamøter om risiko ved bruk av østrogen i menopausen og om inflammatorisk tarm. Man forsøker også å delta aktivt i faglige møter og symposier som arrangeres av legemiddelprodusentene, Statens legemiddelkontroll og annen utadrettet virksomhet (gjennom presse, radio etc). Det arrangeres ukentlige lunsjmøter hvor bl.a. farmasøytisk industri får anledning til å presentere sine informasjonsopplegg.

Den "4. Oppdateringskonferanse for legemiddelkomiteer" i 1990 er under planlegging.

6. Lærebøker, håndbøker, informasjonsmateriell etc.

Flere av instituttets stab og en rekke av medarbeiderne står sentralt i arbeidet med Norsk legemiddelhandbok (NLH). 4. utgave kom i begynnelsen av 1990. En publikumsversjon ble utgitt høsten 1989.

Videreføring av boken "Legemidler og bruken av dem" v/Per Flatberg og Knut Næss skjer ved at Per Knut M. Lunde er gått inn i redaksjonen i stedet for Knut Næss. Den utgis primo 1990.

"Cytostatika"-heftet, 4.utg. ble utgitt i 1989. Det er også sendt ut i Sverige.

For øvrig vises til "Prosjekter" og "Annen virksomhet".

B. Undervisning

Flere av instituttets faste stab deltar i undervisning og eksaminasjon av medisinske studenter i farmakologi og klinisk farmakologi (ca. 60 timer i 1989). Det holdes også enkelte forelesninger for andre kategorier studenter og helsepersonell. Sammen med undervisningsutvalget i farmakologi har instituttet koordineringsansvar for undervisningen i klinisk farmakologi, som nå vesentlig skjer i fellesskap mellom kliniske og farmakologiske lærere i nesten alle kliniske terminer etter avlagt farmakologieksamen. I alt får hvert studentkull (2 årlig) undervisning i klinisk farmakologi svarende til et samlet timetall på 40-45 timer, som vesentlig er problemorientert. Hovedtyngden av undervisningen gis i de tre siste kliniske terminer, da studentene er spesielt motivert. Undervisningen er viktig også for instituttet, ved at den bidrar til å opprettholde klinisk kontakt.

C. Forskning og utredning

Instituttets hovedinteresser er klinisk farmakologi og farmakoterapeutiske problemer, herunder kliniske prøvninger og legemiddelepidemiologi. Her dreier det seg både om prosjekter initiert ved instituttet og deltagelse i prosjekter primært initiert av andre (nasjonalt eller internasjonalt).

Instituttet har i 1989 vært engasjert i helsetjenesteforskning (f.eks. blodtrykksbehandling, helseøkonomi etc), ulike prosjekter med særlig sikte på klinisk praksis og prosjekter sammen med allmenntilleggsmedisinere, delvis i samråd med lokale apotek, m.m. I tillegg kommer veiledningsarbeid for eksterne forskningsprosjekter.

Prosjekter (se også publikasjonslistene, bilag 3 & 4)

M. Andrew:

1. Diagnose og behandling av meningokokkinfeksjon. En arbeidsgruppe ble nedsatt av Statens Institutt for Folkehelse og Institutt for farmakoterapi i samråd med Helsedirektoratet i 1985. Spesialister i infeksjonsmedisin, pediatri, mikrobiologi og farmakologi (sekretær M. Andrew) har deltatt i arbeidsgruppen. Det er utarbeidet et fyldig hoveddokument (ca. 70 sider) med retningslinjer for diagnose og behandling av meningokokksykdom, en kort versjon beregnet på sykehusavdelinger som behandler meningokokksykdom og en folder med råd beregnet på allmenntilleggspraksis. Disse er sendt alle sykehus.
2. Informasjonssedler ved utlevering av legemidler fra apotek. I samarbeid med Statens legemiddelkontroll og Norges Apotekerforening.
3. Prosjekt "Legemidler og barn" (samarbeid med E.-L. Toverud).
 - a) Delprosjekt 1: Reseptforskrivning til 0-12 år gamle barn, registrert ved alle landets apotek, foretatt høsten 1986. Under sammenskriving.

- b) Delprosjekt 2: (samarbeid med K. Moss Ofstad og A.M. Timenes). En spørreundersøkelse til foreldre/foresatte angående deres holdninger/erfaringer vedrørende barns legemiddelforbruk, spesielt med henblikk på antipyretika/antibiotika. Spørreundersøkelsen omfatter 200 intervjuobjekter i bydel Furuset i Oslo kommune og i Lørenskog kommune. Under sammenskrivning.
- c) Delprosjekt 3: En spørreundersøkelse til apotekpersonell vedrørende oppfatninger og rådgivning om feber og antipyretika under planlegging. Hovedoppgave for stud.pharm. Hege Ødegård (veiledere M.Andrew, E-L.Toverud og K.J.Berg), i samarbeid med Bjørg Strømnes, Norges Apotekerforening og Jens Eskerud, Institutt for allmenntmedisin. Det praktiske arbeidet er gjennomført i 1989. Materialet er under bearbeidelse.

I. Aursnes:

- 1. Målemetoder ved evaluering av medikamenter ved angina pectoris.
- 4. Overstimulering av blodplater som terapeutisk prinsipp.
- 3. Antitrombotisk effekt av omega-3-fettsyrer.

G. Gadeholt

- 1. European Formulary Group har, på uoffisiell basis, arbeidet med utarbeidelsen av terapianbefalinger for allmennpraksis i Europa. Det viktigste stikkord er: begrenset legemiddelutvalg, og målet er å være ferdig med en brukbar anbefaling før 1. januar 1992. Gruppens arbeid er nå blitt anerkjent av Verdens helseorganisasjon, som vil bistå med trykking og distribusjon, og EFs forbrukermyndigheter, som nå vil finansiere gruppens videre arbeid. GG har deltatt som norsk medlem ved møter i mars/april i Newcastle UK, og i september i Stockholm, og er nå blitt medlem av redaksjonsutvalget.
- 2. Blodtrykksbehandling og livskvalitet. Prosjektet fortsetter, men rekruttering av nye pasienter har nesten stoppen opp (sammen med PKM Lunde, Odd Brørs, Ingebjørg Baksaas).
- 3. Veiledning av Egil Wichstrøm (se under PKM Lunde).
- 4. Skrevet veileder i forskrivning av vanedannende legemidler for Helsedirektoratet (sammen med H.Waal, O.H. Robak, B.Jøldal og P.Frislid) Utkommer 1990.

P.K.M. Lunde

- 1. Det vises til samarbeidsprosjekter hvor instituttets øvrige medarbeidere inngår.
- 2. Veiledning av interne og eksterne doktorander:
 - a) Cand.med. Jens R. Eskerud (Institutt for Almenntmedisin, Universitetet i Oslo) fortsatte i 1989 med delprosjekter for planlagt avhandling i "Feber i allmennpraksis". (Veileder sammen med H.Anker, Even Lærum, Are Næss). Tre delarbeider under publisering.
 - b) Cand.med. Egil Wickstrøm, Statens legemiddelkontroll (tidligere Ullevål sykehus) sammenstillter egne tidligere og nyere undersøkelser vedrørende kliniske prøvninger av benzodiazepiner ved søvnforstyrrelser. Sammenfatning med sikte på doktoravhandling er under final revisjon. (Veileder sammen med E.Enger og G.Gadeholt).
 - c) Forskningsstipendiat cand.med. Kirsten Rokstad, Institutt for allmenntmedisin, Universitetet i Bergen for prosjektet "Diagnose-reseptundersøkelse i allmenntmedisin" (sammen med P. Fugelli og K. Øydvin). Første del av diagnose-resept undersøkelser i Møre og Romsdal (diagnosefordeling, generell forskrivningsprofil og legemiddelvalg ved to utvalgte diagnoser (insomni, cystitt) ble bearbeidet i løpet av

1989, og tilbakemelding med kommentarer til halvdelen av legene ble gitt i september 1989. Ny registrering ventes avsluttet og bearbeidet i løpet av 1990.

- d) Cand pharm Mariatou Tala Jallow avsluttet hoveddelen av datainnsamlingen for sin dr scient avhandling "Evaluation of the essential drugs action programme in the Gambia i april 1989, og databearbeidelse har pågått senere. Hun har høsten 1989 deltatt i et heltidskurs i Helseadministrasjon ved Universitetet i Oslo, som er en sentral del av studieopplegget. Ytterligere supplerende datainnsamling i Gambia foregår i perioden desember 1989 - februar 1990. Videre bearbeidelse og eksamensforberedelser vil skje i løpet av 1990, med sikte på disputas mot slutten av året.
3. Medlem av The Advisory Board (sammen med Sir Richard Doll og Sven Moeschlin) for "The International Study on Agranulocytosis and Aplastic Anemia". Ytterligere 3 originalarbeider under publisering. Parallelt utarbeides nå en større monografi som omfatter alle data for perioden 1980-86 (beregnet utgitt ultimo 1990).

I. Matheson:

1. Hovedprosjektet "Amning og medikamenter. En epidemiologisk og farmakokinetisk studie" består av flere delprosjekter (Veiledergruppe: K. Briseid, A. Langslet, B.-I. Nesheim og P.K.M. Lunde (hovedveileder)). Andre studier med tilknytning til amning pågår p.t.
 - a. Mastitt i allmennpraksis: Klinik, bakteriologi og behandling. Samarbeid med bydelsleger, I. Aursnes og Bakt. lab., Ullevål sykehus. En engelsk publikasjon foreligger og norsk versjon er akseptert.
 - b. Metoder for melkefett-bestemmelse. Samarbeid med J.U. Skaare, Veterinærhøgskolen og O.P. Foss, Ullevål sykehus. Manuskript er akseptert.
 - c. Røyking hos gravide og ammende. Samarbeid med G. Nylander, Rikshospitalet. Den første artikkelen er publisert. Manuskript nr. 2 under utarbeidelse.
 - d. Drug use in lactation. Initiert og koordinert undersøkelse av legemiddelforbruk hos mor og barn i ammeperioden i Østersund, Umeå (S), Jena (DDR), Novi Sad (Yugo) og Chandigarh (India).
 - e. Undersøkelse av legemidler i morsmelk, bl.a. loperamid, cyclosporin.
2. Koordinering av den norske delen av "Drugs in pregnancy", et internasjonalt prosjekt med støtte av WHO. Samarbeid med I. Baksaas, P.K.M. Lunde, B.-I. Nesheim, P. Bergsjø. Det innsamlede materialet publiseres i flere deler:
 - a. Legemiddelforbruket i svangerskap og barselperiode.
 - b. Røyking, alkohol og kaffe i svangerskapet.
 - c. Uterine contracting agents in the maternity ward.

E.-L. Toverud:

1. Prosjekt "Legemidler og barn" (samarbeid med M. Andrew).
 - a) Delprosjekt 1: Reseptforskrivning til 0-12 år gamle barn, registrert ved alle landets apotek (se M. Andrew)
 - b) Delprosjekt 2: (i samarbeid med K. Moss Ofstad og A.M. Timenes) En spørreundersøkelse til 200 foreldre/foresatte angående deres holdninger/erfaringer vedrørende barns legemiddelforbruk (se M. Andrew).
 - c) Delprosjekt 3: En spørreundersøkelse til apotekpersonell vedrørende oppfatninger og rådgivning om feber og antipyretika. Hovedfagsveileder for stud.pharm. Hege Ødegård. I samarbeid med B. Strømnes og J. Eskerud. Det praktiske arbeidet er gjennomført i 1989 (se M. Andrew).
2. Prosjekt "Legemidler og oppdrettsfisk" (samarbeid med K. Grave, M. Engestad og N. Søli). Legemidlet "Neguvon" har vært årsak til store forgiftninger ved behandling mot lakselus. En skriftlig spørreundersøkelse

angående medikamentell behandling av denne lidelsen er foretatt hos veterinærer som arbeider med oppdrettsanlegg, i tre fylker. Arbeidet er nå skrevet sammen og akseptert.

3. Prosjekt "Legemiddelforbruk i forhold til legemiddelforskrivning ved Oslo Hospital". I samarbeid med O. Marstein og P. Abrahamsen, Oslo Hospital.

D. Annen virksomhet (Utvalg, råd, komiteer etc.)

Denne virksomhet må ses i sammenheng med instituttets plass og tversgående funksjoner innen medisin og farmasi. Den bidrar også vesentlig til å styrke instituttets nasjonale og internasjonale kontaktflate.

M. Andrew

- Sekretær i Samarbeidskomiteen for legemiddelinformasjon
- Medlem av Nordisk Legemiddelnemnds Arbeidsgruppe for legemiddelstatistikk
- Medlem av Statens utvalg for legemiddelinformasjon
- Medlem av WHO Drug Utilization Research Group
- FIP - norsk utvalg for arbeid med U-landsspørsmål - representant for Norges Farmaceutiske Forening
- Medlem av rådgivende gruppe "legemiddelinformasjonsdatabase" med representanter fra Norsk Medisinaldepot, Statens legemiddelkontroll, Norges Apotekerforening, Norske Sykehusfarmasøytters forening og Institutt for farmakoterapi
- Medlem av kursutvalg Komiteen for farmasøytisk etterutdanning: Antiinfektiva, videregående (nordisk). Bruk og feilbruk av legemidler.
- Medlem av styringsgruppen for referattjenesten til Norsk Farmaceutisk Tidsskrift
- Medlem av styret for Institutt for farmakoterapi
- Sensor i Samfunnsfarmasi, Farmasøytisk institutt
- Medlem av programkomiteen og seksjonsleder, Nordisk Farmasikongress, Oslo 1989
- Seksjonsleder Legemiddelinformasjon og legemiddelbruk, Farmasidagene, oktober 1989
- Medlem av prosjektgruppe, epidemiologi og informasjon ved Statens legemiddelkontroll.
- Faglig konsulent Norges Apotekerforenings stipendfond.

I. Aursnes

- Styremedlem i Forskningsforeningen ved UiO
- Varamann til styret for Instituttgruppen for laboratoriemedisin, RH
- Faglig medarbeider i Norsk legemiddelhåndbok

G. Gadeholt

- Faglig medarbeider i Norsk legemiddelhåndbok
- Faglig medarbeider i Acta Dermatologica Scandinavica (farmakologi)
- Observatør, Den Interne Medisinkomite, Ullevål sykehus
- Sekretær i Norsk selskap for klinisk farmakologi
- Varaperson i Helsedirektørens rådgivende utvalg for klinisk farmakologi
- Deltager i diagnosegruppen i Norsk reseptstatistikk (sammen med S. Bratland, K. Rokstad og C. Berg).

P.K.M. Lunde

- Formann i Samarbeidskomiteen for legemiddelinformasjon (se egen årsrapport)
- Norsk legemiddelhåndbok
 - a) Formann i redaksjonsutvalget for helsepersonellutgaven (terapirettet håndbok for leger og annet helsepersonell, 4. utg. des. 1989)
 - b) Formann i redaksjonsutvalget for publikumsutgaven) 1. utg. sept. 1989)
- Formann i Den norske Lægeforenings Råd for legemiddelspørsmål

- Formann i Bivirkningsnemnda
- Varamann i Den rettsmedisinske kommisjon (alminnelig avdeling)
- Varamann i Nordisk Legemiddelnemnd
- Medlem av European Ethical Review Committee (gjennomgår protokoller for tidlige kliniske legemiddelutprøvinger)
- International Union of Pharmacology (IUPHAR): Vice Chairman, Section of Clinical Pharmacology
- Styremedlem i Nordisk forening for klinisk farmakologi
- Formann i Norsk forening for klinisk farmakologi (spesialitet foreningen)
- Formann i Helsedirektørens rådigende utvalg for klinisk farmakologi
- Redaksjonsmedlem etc.
 - a) Tidsskrift for Den norske lægeforening (redaksjonsutvalget)
 - b) European Journal of Clinical Pharmacology
 - c) Medical Toxicology (nå: Drug Safety)
 - d) Pharmacology and Toxicology - An International Journal
 - e) Therapeutic Drug Monitoring
 - f) Clinical Pharmacology & Therapeutics (spesialmedarbeider)
 - g) NMD's årlige publikasjon: Legemiddelforbruket i Norge
 - h) Faglig medansvarlig for 5. utg. av Flatberg og Næss "Legemidler og bruken av dem. Under trykking. (kommer febr. 1990)
 - i) Formann i redaksjonsutvalget for WHO/Drug Utilization Research Group's nye bok "Drug Utilization Studies - Methods and Uses (under trykking, kommer medio 1990)
- Medlem i The Advisory Board for WHO/Drug Utilization Research Group (Europakontoret)
- Andre WHO-opppdrag
 - a) Spesialrådgiver for WHO's Generaldirektør (Genève) vedrørende legemiddelevaluering
 - b) Konsulent for videre- og etterutdannelse av helsepersonell i forbindelse med aksjonsprogrammet for essensielle legemidler (Delvis ansvarlig for kurs for universitetslærere i Vest-India, Jamaica og Barbados, mai 1989)
- Universitetsoppdrag -
 - a) Leder for samarbeidsutvalget (medlemmer fra alle fakulteter) knyttet til Senter for internasjonale utviklingsstudier, Universitetet i Oslo. Utvalget initierer og koordinerer universitetssamarbeid med land i den tredje verden (Zimbabwe, Mali, Botswana), basert på Nord-Sør modellen og Harlem Brundtland-kommisjonens anbefalinger. Deltatt i planlegging av det nye tverrfaglige kompetansesenter ("Senter for utvikling og Miljø = SUM) som startes 1-1-90
 - b) Medlem av styret, Program for utviklingsforskning i Oslo-regionen (PUFO)
 - c) Medlem av bedømmelseskomitéen for nytt professorat i klinisk farmakologi, Universitetet i Umeå
 - d) Medlem av bedømmelseskomiteen for overlegestillingen i klinisk farmakologi, Södersjukhuset, akademisk knyttet til Karolinska Institutet.
 - e) Medlem av bedømmelseskomiteen for nytt professorat i klinisk farmakologi, Universitetet i Uppsala
 - f) External referee (eneste medlem) ved bedømmelse av kompetanse ved to professorater, Universitetet i Khartoum (ett i klinisk farmakologi, ett i farmasi)
 - g) External referee (eneste medlem) ved bedømmelse av professorat i farmakologi, Universitetet i Nairobi
 - h) 2.opponent ved doktordisputas innen klinisk farmakologi, Universitetet i Trondheim.

I. Matheson

- Sekretær og medlem i WHO's Working Group on Drugs and Breast-feeding, knyttet til Europa-kontoret i København (Oppdaterer en internasjonal monografi om legemidler og amming).
- Faglig medarbeider i Norsk legemiddelhandbok
- Medlem av referattjenesten for Norsk Farmaceutisk Tidsskrift.
- Medlem av Arnefagrådet i Norge
- Medlem av Health Operators Committee for Development/Scientific Committee.
- Faglig konsulent for Apotekerforeningens stipendiefond.

E-L. Toverud

- Sekretær i styret for Institutt for farmakoterapi
- Medlem av høgskolerådet (representant for Norges Farmasøytiske Forening) ved Statens Reseptarhøgskole
- Medlem av innstillingsrådet ved Statens Reseptarhøgskole
- Sensor ved Statens Reseptarhøgskole
- Medlem av styringsgruppen for referattjenesten til Norsk Farmaceutisk Tidsskrift
- Kursleder for "Aktuelle legemidler" (antiallergika, antireumatika og ulcus/dyspepsimidler), Komitéen for Farmasøytisk Etterutdanning (KFFE), Hadeland Turisthotell, januar 1989
- Kursutvalgsmedlem for kurset "Legemidler og barn", KFFE, Hadeland Turisthotell, april 1989
- Vararepresentant i Farmakologisk Fagutvalg, KFFE
- Medlem av styret i "Norsk Farmaceutisk Selskap"
- Konsulent for Norges Apotekerforenings stipendiefond
- Referee for "Pharmaceutisch Weekblad - Scientific Edition". (Official journal of the Royal Dutch Association for Advancement of Pharmacy and of the European Society of Clinical Pharmacy (E.S.C.P.))

Medikamentell terapi i praksis

2000. 01. 01. 1989

Argang 1989

Ræder JC. Flumazenil - første spesifikke benzodiazepin-antagonist. Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(4): 488-9.

Michalsen H. Behandling av diaré hos barn. Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(4): 469

Arnesen H. Farmakologisk behandling av venøs tromboemboli. Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(17-18): 1893-4.

Aursnes I. Medikamentell behandling av ustabil angina. Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(17-18): 1894-5.

Gjesdal K. Behandling av angina pectoris. Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(17-18): 1895-6.

Andrew M. Penicillinallergi - bør problemet nedtones? Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(17-18): 1896-7.

Vatn M, Aursnes I, Aadland E, Rydning A. Non ulcer-dyspepsi. Klassifikasjon og grenseoppgang mot organisk sykdom. Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(19-21): 2024-5.

Bell H. Manglende behandlingsmuligheter ved alkoholisk hepatitt. Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(19-21): 2025.

Aadland E. Ulcusresidiv etter medikamentell tilheling. Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(19-21): 2025 - 6.

Farup PG. Omeprazol - en ny syresekresjonshemmer. Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(22): 2156-7.

Rydning A. Sukralfat. Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(22): 2157-8

Gadeholt G. Medikamentell behandling av claudicatio intermittens. Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(27): 2794.

Omvik P. Kalsiumantagonister ved akutt hjerteinfarkt. Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(27): 2795 - 6.

Andrew M. Utleveringssedler - skriftlig informasjon om reseptmedisiner på apotek. Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(28): 2900-1

Ræder JC. Propofol (Diprivan) - et nytt middel til innledning og vedlikehold av kortvarig anestesi. Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(28): 2901-2.

Lunde PKM, Myhr K. Bivirkningssituasjonen 1: Bakgrunn og status presens. Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(31): 3223-4.

Lunde PKM, Myhr K. Bivirkningssituasjonen 2: Bivirkninger i

historisk perspektiv. Klassiske eksempler. Tidsskr Nor Lægefor
1989; 109(31): 3225 - 6

Lunde PKM, Myhr K. Bivirkningssituasjonen 3: Intensivert
bivirkningsregistrering. Hva ønskes meldt? Tidsskr Nor Lægefor
1989; 109(31): 3226 - 7

Aursnes I. Bivirkningssituasjonen 4: Fibrinolytisk behandling
av akutt hjerteinfarkt. Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(33):
3435 - 6

Gadeholt G, Aursnes I. Bivirkningssituasjonen 5. ACE-hemmere.
Tidsskr Nor Lægefor 1989; 109(33): 3436 - 7

ØVRIGE PUBLIKASJONER, FOREDRAG ETC. 1988 - INSTITUTT FOR FARMAKOTERAPI

Listen omfatter trykte og aksepterte artikler i 1988 for instituttets faste stab og stipendiater. Publikasjoner fra forskere som delvis er veiledet fra instituttet er ikke tatt med hvis medforfatterskap fra instituttet ikke inngår.

I. OriginalpublikasjonerTrykte

Aursnes I, Gjesdal K. Medikamentell behandling av akutt ukomplisert hjerteinfarkt. Hjerterforum 1989; 4: 31-3.

Brandtzæg P, Høiby EA, Bruun JN, Andrew M, Bøvre K, Halstensen A et al. Retningslinjer for diagnose og behandling av meningokokksykdom i sykehus. Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 1408-11.

Brørs O, Sandnes D. Effects of diuretics on adrenergic receptors in the rat. Pharmacol Toxicol 1989; 65: 249-51.

Lunde PKM. Drug utilization studies - medical, social and economic implications (drugs in psychiatry). In: Piotrowski A, Leder S, Gawrońska B, eds. Alcoholism and other dependencies. Warsaw: World Psychiatric Association Regional Symposium Proceedings/Polish Psychiatric Associations 1989, pp 31-51.

Matheson I. Medikamenter til mor og barn i barselavdeling. En kartlegging på fem norske universitetssykehus. Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 2118-22.

Matheson I, Kristensen K, Lunde PKM. Spedbarns plager og legemiddelbruk. Hvilken betydning har amming? Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 2123-8.

Myhr K, Lunde PKM. P-piller og tromboemboliske komplikasjoner. Nytt fra Statens legemiddelkontroll 1989; 2: 5-7.

Nylander G, Matheson I. Amming: Effekt av røyking og utdanning. Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 970-5.

Theodorsen L, Brørs O. The importance of lipid solubility and receptor selectivity of beta-adrenoceptor-blocking drugs for the occurrence of symptoms and side effects in outpatients. J Intern Med 1989; 266: 17-23.

Aksepterte

Andrew M, Toverud E-L. Drug use among children in Norway - a prescription study. Progress in Clinical Pharmacy (Amsterdam Medical Press BV).

Aursnes I, Benestad AM, Sivertsen E, Skjæggestad Ø, Grønseth K. Degree of coronary artery disease predicted by exercise testing. Eur Heart J.

Dukes G, Lunde PKM, Melander A, Orme M, Sjöqvist F, Tognoni A, Wesserling H (WHO Working Group). Clinical Pharmacology and primary health care in Europe - a gap to bridge. Eur J Clin Pharmacol.

Grave K, Engelstad M, Søli NE, Toverud E-L. The Clinical Use of Dichlorvos (Nuvan®) and Trichlorfon (Neguvon®) in the Treatment Against Salmon Louse,

Lepeophtherivus salmnes. Compliance with the Recommended Treatment Procedures. Acta Vet Scand.

Lunde PKM et al (International Agranulocytosis and Aplastic Anemia Study - JAAAS)

a) 3 delstudier under publisering i artikkelform

b) Monografi med detaljert redegjørelse for metoder og resultater, fordelt på 18 kapitler.

Matheson I, Foss OP, Skaare JU. Fat content and xenobiotic concentrations in human milk. Validation of an enzymatic assay of milk fat. Pharmacol & Toxicol.

Matheson I, Kristensen K, Lunde PKM. Drug utilization in breast-feeding women. A survey in Oslo in 1985. Eur J Clin Pharmacol.

Toverud E-L, Andrew M. Drug use in children - parents' experiences and attitudes. Progress in Clinical Pharmacy (Amsterdam Medical Press BV).

Aabø Ø, Matheson I, Aursnes I, Horgen M, Lagerløv P, Melbye K. Mastitt i allmennpraksis. Er bakteriologisk undersøkelse nyttig? Tidsskr Nor Lægeforen

II Abstrakter

Andrew M, Strømnes B. Bedre dialog mellom farmasøyt og lege - hvilke virkemidler kan vi bruke? Den 15. Nordiske Farmasikongress. Oslo, mai 1989.

Andrew M, Toverud E-L. Drug use in Norwegian children - a prescription study. 18th European symposium on clinical pharmacy. Nederland, oktober 1989.

Andrew M, Toverud E-L, Ofstad K Moss, Timenes A-M. Legemiddelbruk hos barn - foreldres holdninger og erfaringer. Den 15. Nordiske Farmasikongress. Oslo, mai 1989.

Andrew M, Toverud E-L, Ofstad K Moss, Timenes A-M. Drug use in children - parents' experiences. WHO Drug Utilization Research Group meeting. Nederland, juni 1989. Pharm Weekbl (Sci) 1989; 11 (no 3, suppl): F7.

Andrew M, Toverud E-L, Ofstad K Moss, Timenes A-M. Drug use in children - parents' experiences and attitudes, with special emphasis on antibiotics and antipyretics. Norsk selskap for farmakologi og toksikologi. Vintermøtet Beito, januar 1989.

Aursnes I, Jervell J. Platelet function in type I diabetes mellitus. Eur J Clin Pharmacol 1989; 36: (suppl) A297.

Brørs O, Fremstad D. Albumin concentration dependence of 3H-digitoxin binding to human serum albumin. Vintermøte NSFT, Beito 1989

Brørs O, Stokke M. Binding of 3H-nitrendipine to rat heart membranes is inhibited by amiloride. Vintermøte NSFT, Beito 1989.

Brørs O, Stokke M. Binding of 3H-nitrendipine to rat heart membranes is inhibited by amiloride. 4th International Congress On Calcium-antagonists. Florence, mai 1989.

Fremstad D, Brørs O. et al. Serum 3H-digitoxin binding in geriatric patients with low serum albumin. Vintermøte NSFT, Beito 1989.

- Fremstad D, Brørs O. Digitoxin binding as influenced by albumin concentration in pure human albumin solutions and in human sera. IV World Conference on Clinical Pharmacology and Therapeutics. Mannheim-Heidelberg, juli 1989. Eur J Clin Pharmacol 1989; 36 (suppl): a 111.
- Høiby EA, Bruun JN, Andrew M, Bøvre K, Brandtzæg P, Halstensen A. et al. New Norwegian guidelines for the diagnosis and management of systemic meningococcal disease. 10th Scottish Scandinavian conference on infectious diseases. Oslo, mai 1989.
- Matheson I. Drug use in lactation. Problems and pitfalls. Meeting of the WHO Drug Utilization Research Group, Amsterdam, juni 1989. Pharm Weekbl (Sci) 1989; 11 (suppl no.3): F 4.
- Matheson I. Legemiddelbruk ved norske og utenlandske barselavdelinger. 2 norske seminar i medisinsk kvinneforskning. Sanner Turisthotell, november 1989.
- Matheson I, Peen A, Bergsjø P, Nesheim B-I. Drug use in the puerperium. A comparison between obstetric departments in Norway and other countries. Proceedings of the 12th Nordic Congress of Perinatal Medicine. Bergen, juni 1989, p. 60.
- Matheson I, Söderman P. Drug use in pregnancy. Preliminary results from Norway and Sweden. 4th World Conference on Clinical Pharmacology and Therapeutics. Mannheim-Heidelberg, juli 1989. Eur J Clin Pharmacol 1989; 36 (suppl): A 111.
- Mundal HH, Meltzer HM, Bibow K, Paulsen IT, Holm H, Gjesdal K, Aursnes I. A fish diet increases platelet volume. Thrombos Haemostas 1989; 62: 939.
- Peen A, Matheson I, Nesheim B-I, Söderman P, Blomquist H, Bergsjø P. Smoking habits in pregnancy. A comparison between Norway, Sweden and 8 other countries. Proceedings of the 12th Nordic Congress of Perinatal Medicine. Bergen, juni 1989, p. 70.
- Sabo A, Söderman P, Matheson I. Disorders and drug use in mother/infant pairs during breast-feeding in regions of Yugoslavia, Sweden and Norway. Meeting of the WHO Drug Utilization Research Group. Amsterdam, juni 1989. Pharm Weekbl (Sci) 1989; 11 (no 3, suppl): F 12.
- Stenberg-Nilsen H, Aursnes I. Erythrocyte changes after dietary supplement with omega-3 fatty acids in rabbits. Eur J Clin Pharmacol 1989; 36: A239.
- Strømnes B, Andrew M, Toverud E-L, Ødegård H, Eskerud J. Feberkunnskap, holdninger og egenomsorg. En undersøkelse blant apotekpersonale. Farmasidagene. Oslo, oktober 1989.
- Söderman P, Matheson I, Blomquist HK. Disorders and drug use in mother/infant pairs during breast-feeding. A comparison between Sweden and Norway. IVth World Conference on Clinical Pharmacology and Therapeutics. Mannheim-Heidelberg, juli 1989. Eur J Clin Pharmacol 1989; 36 (suppl): A 111.
- Söderman P, Matheson I, Blomquist H, Peen A, Bergsjø P, Nesheim B-I. Drug use in pregnancy. Preliminary results from Sweden and Norway. Proceedings of the 12th Nordic Congress of Perinatal Medicine. Bergen, juni 1989, p.78.
- Toverud E-L, Andrew M. Drug use in children - the experiences and attitudes of Norwegian parents. 18th European symposium on clinical pharmacy. Nederland, oktober 1989.

Toverud E-L., Andrew M, Ofstad K Moss, Timenes T-M. Drug use in children - parents' experiences and attitudes. IV World Conference of Clinical Pharmacology and Therapeutics. Mannheim-Heidelberg, juli 1989. Eur J Clin Pharmacol 1989; 36(suppl): A111.

III. Informative artikler, rapporter, leserbrev o.l.utenom "Terapispalten")

Trykte

Andrew M. Ethical guidelines for promotion of prescription drugs to physicians. Letter. N Eng J Med 1990; 322: 65.

Andrew M. Felleskatalog for folket. Bokanmeldelse (Medisinhåndboken). Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 2772.

Andrew M. Hva vet vi om legemiddelbruk hos eldre? Norsk Farmaceutisk Tidsskrift 1989; 97(10): 4-6. Også trykket i Den Norske Tannlegeforenings Tidende 1989; 100 (2); 70-2.

Aursnes I. Betablokade påvirker ikke utviklingen av aterosklerose. Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 1321-2.

Aursnes I. Kapitler i Norsk legemiddelhandbok 1990-91: a) Hypertoni, b) Hyperlipidemi, s 387-91.

Enge A, Lunde PKM, Gadeholt G, Myhr K. Kliniske erfaringer med triazolam (Halcion). Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 2347-8 (leserbrev og kommentar).

Gadeholt G. Minoxidil - håp for pasienter med alopecia androgenetica? Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 92 (leserbrev).

Gadeholt G. Flere essensielle legemidler. Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 1100 (leserbrev).

Gadeholt G, Storstein L. Forordning av legemidler i sykehus. Dokumentasjonen må bli bedre. Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 1423-4- (synspunkt).

Gadeholt G. Plikt til å forskrive billigste synonympreparat innføres ikke. Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 2179-80 (leserbrev).

Gadeholt G, Lunde PKM. Buprenorfin (Temgesic) - nytt misbruksmiddel. Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 1327 (tilsvar)

Gadeholt G. Kapitler i Norsk legemiddelhandbok 1990-91

a) Legevesken. (Sammen med O. Rutle), s 826-9

b) Farmakokinetikk og doseringsprinsipper, s 721-8

c) Dosering av legemidler ved sykdommer med organsvikt (sammen med PKM Lunde), s 745-52

Husebø B, Lunde PKM, Gadeholt G. Sentralvirkende muskelrelakserende midler. Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 881-2 (leserbrev med kommentar).

Høiby EA, Bruun JN, Andrew M, Bøvre K, Brandtzæg P, Halstensen A et al. Retningslinjer for diagnose og behandling av systemisk meningokokksykdom. Hoveddokument. Helsedirektoratet, Statens institutt for folkehelse, Institutt for farmakoterapi 1989. IK 2297.

Høiby EA, Bruun JN, Andrew M, Bøvre K, Brandtzæg P, Halstensen A et al. Retningslinjer for diagnose og behandling av systemisk meningokokksykdom.

Sammendrag beregnet på sykehusavdelinger som behandler meningokokkpasienter. Helsedirektoratet, Statens institutt for folkehelse, Institutt for farmakoterapi 1989. IK 2296

Ljunggren AE, Grimsgaard S, Elgen K, Gadeholt G, Klee J, Olesen J, Sivertsen OM, Skauge MD. Pasientorientert smerteforskning. I: Husebø S: Smertebehandling i Norge. Et tverrfaglig arbeidsseminar. Sandvika: H. Lundbeck & Co, 1989.

Lunde PKM. Seleçao e uso de medicamentos a nível internacional, nacional e local. I: Laporte J-R, Tognoni G, Rozenfeld S, eds. Epidemiologia do Medicamento Princípios gerais. Sao Paulo-Rio de Janeiro: Hucitec-Abrasco, 1989, capítulo 4 pp 75-93.

Lunde PKM. Klinisk legemiddelutprøving. Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 310-11 (leder)

Lunde PKM. Essensielle legemidler. Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 1191-2 (synspunkt). (Også trykket i Nytt fra Statens legemiddelkontroll 1989; nr.2: 3-4.)

Lunde PKM. Synonympreparater og legemiddelkostnader. En avsporet debatt? Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 727-30 (Synspunkt).

Lunde PKM. Analgetika i håndkjøp. Ibuprofen også reseptfritt fra 1 febr 1989. Nytt fra Statens legemiddelkontroll 1989; nr.1: 2-4.

Lunde PKM, Myhr K. Bivirkningssituasjonen (I): Historisk perspektiv Nytt fra Statens legemiddelkontroll 1989; nr.3: 7-9.

Lunde PKM, Myhr K. Bivirkningssituasjonen (II): Bakgrunn og status presens. Nytt fra Statens legemiddelkontroll 1989; nr.3: 9-11.

Lunde PKM. Bivirkninger. I: Finer D, ed. Behandlingsrisiker. Fokus psykiatri. V. Frölunda: RAD-AR/Ciba-Geigy, 1989 s 16-22.

Lunde PKM. Kapitler i Norsk legemiddelhåndbok.

1. For alle. Oslo NLH I/S, Cappelen 1989, 1.utg.
 - a) Praktisk legemiddelbruk (innledningskapittel - sammen med Y Torud, s 16-25.
2. For helsepersonell 1990-91 (klar des 1989)
 - a) Interaksjoner, s 735-41
 - b) Dosering av legemidler ved sykdommer med organsvikt (sammen G Gadeholt), s 745-52.
 - c) Legemiddelanalyser (sammen med OM Bakke), s 812-17.
 - d) Valg av legemiddel (sammen med P Fugelli), s 824-5.
 - e) Klinisk utprøving av legemidler (sammen med B Feiring og K Furu), s 837-9.
 - f) Ikke registrerte legemidler, s 840.

Lunde PKM, Aursnes I. Bruksituasjonen for flekainid (Tambocor). Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 2348-9 (leserbrev).

Lunde PKM, Mamdani M, Maitai CK. Essential drugs - Programme and policy. Kenya: Country study. Oslo/London/Nairobi: Evaluation Report to Donor Organizations, sept 1989 (29 pp). I: An Evolution of WHO's Action Programme on Essential Drugs, Volume 2; Country studies. London/Amsterdam: London School of Hygiene and Tropical Medicine/Koninklijk Instituut voor de Tropen, Dec 1989; Ch 4.

Lunde PKM, Nordbø K. Legemiddelinteraksjoner. Oslo: Felleskatalogen, I/S Farmainformasjon 1989; 1e - 79 e.

Matheson I. Hvor mye alkohol og kaffe kan ammende mødre drikke. Foreldre og Barn 1989; No.1

Matheson I. Bruk av nikotintyggegummi hos ammende. Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109; 405-6 (leserbrev).

Matheson I, Nylander G. Amning og legemidler. Oslo: Norsk legemiddelhandbok for helsepersonell 1990-91, s 762-70.

Matheson I, Nylander G. The effect of smoking on lactation and infantile colic (letter) JAMA 1989; 261: 42-3.

Matheson I. Drug use in pregnancy. En WHO-studie. Delrapport 1.2.1989

Myhr H, Lunde PKM. Bivirkningssituasjonen (III): Intensivert bivirkningsregistrering. Hva ønskes meldt? Nytt fra Statens legemiddelkontroll 1989; nr.3: 11-19.

Myhr K, Lunde PKM. Årsberetning 1988. Bivirkningsnemnda og Bivirkningsseksjonen, SLK. Nytt fra Statens legemiddelkontroll 1989; 4: 5-9.

Weinholdt T, Gadeholt G. Medikamentell behandling av claudicatio intermitens - filosofi og fakta. Tidsskr Nor Lægeforen 1989; 109: 3360-2 (leserbrev og tilsvare).

Aksepterte

Aursnes I. Hjerne-karmidler. I: Flatberg P og Lunde PKM, red. Legemidler og bruken av dem. Lærebok i farmakologi for sykepleiere. Oslo: Gyldendal (febr 1990).

Flatberg P, Lunde PKM. Legemidler og bruken av dem. Lærebok i farmakologi og farmakoterapi for sykepleiere, 5 utg. Oslo: Gyldendal (febr 1990).

Enkeltkapitler (PKM Lunde)

- a) Utvikling, utprøving, kontroll og bruk av legemidler (kap 2)
- b) Farmakodynamikk, farmakokinetikk og individuelt varierende terapierespons (kap 6)
- c) Medikamentelle bivirkninger og interaksjoner (kap 7)
- d) Legemidler som virker på sentralnervesystemet (kap 9)
- e) Sentraltvirkende muskelrelakserende midler (kap 15)
- f) Alkohol, koffein og koffeinholdige drikkevarer (kap 1-1 19)
- g) Vitaminer - sammen med P Flatberg (kap 33).

Gadeholt G. Histamin og antihistaminer. I: Flatberg P, Lunde PKM, red. Legemidler og bruken av dem. Lærebok i farmakologi og farmakoterapi for sykepleiere, 5 utg. Oslo: Gyldendal (febr 1990).

Lunde PKM (Who Drug Utilization Research Group, EURO). Drug Utilization Studies - Methods and uses (en større håndbok, kommer medio 1990)

Enkeltkapitler

- a) Historical and general background - sammen med J-R Laporte, I Baksaas (Chapt 1)
- b) Therapeutic formularies, essential drugs and drug utilization studies - sammen med G Tognoni (Chapt 3)
- c) Drug utilization studies and their transferability between the advanced industrialized and developing countries - sammen med K Balasumabramiam,

HM Ali, D Lee (Chapt 12).

d) Definitions (on relevant terms related to drugs, epidemiology, clinical pharmacology etc) sammen med G Tognoni (annex).

Lunde PKM. Skriftlig legemiddelinformasjon til allmennheten. Glasnost eller forvirring? Tidsskr Nor Lægeforen 1990 (leder).

IV. Foredrag, kurser, kongresser

Andrew M. Temadag "Apotekets service til fremmedspråklige". Paneldebatt med innledninger. Komiteen for farmasøytisk etterutdanning. Oslo, november 1989.

Andrew M. Kurs "Farmakoterapi i allmennpraksis". Om compliance og bruk av skriftlig informasjonsmaterieil. Legers videre- og etterutdanning, Oslo, november 1989.

Andrew M. Kurs for helsepersonell til U-land. Om legemidler i U-land/-essential drugs. Norsk forening for internasjonale helsespørsmål/NORAD. Oslo, oktober 1989.

Andrew M. Presse-seminar, kampanjen legemidler og eldre: Noen fakta om legemiddelbruk hos eldre. Oslo, juni 1989.

Andrew M. Drug use in children - children's perception of medicines. Invitert diskusjonsinnlegg. WHO Drug Utilization Reserarch Group meeting. Nederland, juni 1989.

Andrew M. Legemiddelbruk hos barn - foreldres holdninger og erfaringer. Primærhelsetjenestemøte, Larvik apotek, april 1989.

Brørs O. "Hovedkurs i klinisk farmakologi". Patofysiologisk variabilitet: Spesielle forhold ved redusert nyrefunksjon. , september 1989.

Brørs O. "Membran-reseptor og intracellulære signalmekanismer". , oktober 1989.

Gadeholt G. Seminar om bivirkninger av legemidler i Oslo for primærhelsetjenesten (i regi av Fagseminarer). (8 timer)

Gadeholt G. Forelest for spesialsykepleierutdanning ved Ullevål sykehus i intensivmedikamenters kliniske farmakologi. (3 timer)

Gadeholt G. Informasjonsmøte med legene ved Ila landsfengsel om vanedannende muskelrelakserende midler, oktober 1989. (Sammen med PKM Lunde).

Gadeholt G. Invitert foredragsholder til minisymposium for leger ved Dikemark sykehus om psykofarmaka, november 1989.

Gadeholt G, Lunde PKM (i samarbeid med Fagseminarer A/S). Seminar "Bivirkninger av legemidler" (16 timer) for primærhelsetjenesten, Ullevål sykehus/Osloregionen, jan/feb 1989.

Lunde PKM. Synonmpreparater - faglige og økonomiske synspunkter (innlegg + rundebordskonferanse). Møte for leger og farmasøyter, Nedre Romerike. Sentralsykehuset i Akershus, januar 1990.

Lunde PKM. Botswanaseminar (opplegg og møteledelse). Senter for Internasjonale Utviklingsstudier (SIU), U10. Blindern, februar 1989.

Lunde PKM. Drug and therapeutics formularies worldwide. Invited speaker to Royal Society of Medicine's Forum on Clinical Pharmacology and Therapeutics, London, mars 1989.

Lunde PKM. Risiko ved legemiddelintervensjoner i psykiatri. I: Workshop "Behandlingsrisiker - Fokus psykiatri". Grythyttan, april 1989.

Lunde PKM. Better therapeutics - strategies for promoting rational drug use. A Workshop of rational drug use for Jamaica & the Caribbean, Kingston, mai 1989 (kursleder og foreleser).

- a) The formulary process and limited drug lists.
- b) Drug utilization, concepts, study methods, usefulness.
- c) Drug utilization studies - applications in relation to
 - Hypertension
 - Urinary tract infections.

Lunde PKM. Farer ved kliniske legemiddelutprøvinger. Foredrag v/kurs 1974 (UiO) "Forholdet mellom helsevesen og industri ved klinisk prøvning". Soria Moria kurscenter, juni 1989.

Lunde PKM. The need for adopting a comprehensive drug policy; i.g. according to the essential drugs concept. Invited lecture. Ministry of Health (Kenya)/ University of Nairobi, August 1989.

Lunde PKM. Kursleder og foreleser ved Hovedkurs I i klinisk farmakologi - "Klinisk farmakodynamikk og kinetikk", Nr.1982 (UiO). Soria Moria kurscenter, september 1989.

- a) Tolkning av analysesvar: Betydning av proteinbinding, totalkonsentrasjon, behov for kliniske opplysninger og laboratoriedata.
- b) Legemiddelinteraksjoner: Farmakokinetiske og farmakodynamiske mekanismer og eksempler.
- c) Fremtidsperspektiver på legemiddelanalyser.
- d) Leder av rundebordskonferanse "Perspektiv på rekvirering, bedømmelse og samspill omkring legemiddelanalyser".

Lunde PKM. Kursleder og foreleser ved kurs 2040 (UiO) "Farmakoterapi i allmennpraksis. Soria Moria kurscenter, november 1989.

- a) Gruppearbeid omkring behandling av smerter (analgetika/NSAID).
- b) Kontrollpolitikk - registrering, bivirkningsarbeid, vurdering av kliniske prøvningsresultater etc.
- c) Utvalgte klinisk farmakologiske emner (interindividuell variabilitet, doseringsprinsipper, bruk av plasmakonsentrasjons-målinger, klinisk viktige interaksjoner etc).

Matheson I. Forelesninger om: Legemidler og amming. Røyking og alkohol i ammeperioden. Legemiddelbruk på barselavdelingen. Temadager for jordmødre og barnepleiere, Ullevål sykehus oktober 1989.

Matheson I. Klinisk farmakokinetikk i ammeperioden. Legers videre- og etterutdannelse. Hovedkurs I i klinisk farmakologi. Soria Moria, september 1989.

Matheson I. Unødvendig legemiddelbruk i spedbarnsperioden? Primærhelsetjenestemøte. Larvik apotek, april 1989.

Matheson I. Legemiddelbruk til ammende mødre ved norske barselavdelinger. Foredrag på Ammehjelpens møte i Bergen, juni 1989.

Matheson I. Innslag om restmengder av legemidler i morsmelken, penicillin og brystbetennelse, nytten av legemidler ved spedbarnskolikk, i TV-programmet Amming og morsmelk. 13. mars 1989, NRK.

Toverud E-L. Reseptundersøkelse angående legemiddelforbruket til 0-12 år gamle barn. Primærhelsetjenestemøte, Larvik apotek, april 1989.

Toverud E-L. Metabolisme av legemidler. KFFE-kurs "Generell farmakologi". Hadeland Turisthotell, februar 1989.

Toverud E-L. Undersøkelse (I) om legemidler og barn. KFFE-kurs "Aktuelle legemidler. Legemidler og barn". Hadeland Turisthotell, april 1989.

Toverud E-L. Forelesningsserie i biofarmasi/legemiddelmetabolisme (6 forelesninger + 2 kollokvier) 7.semesters farmasistudenter, Farmasøytisk institutt, UiO. Høsten 1989.